Veterinærinstituttet

Postadresse: Pb. 64, 1431 ÅS
Sentralbord: +47 23 21 60 00 E-post: postmottak@vetinst.no

Roar Kjølerbakken
Kirkerød 2
1798 AREMARK

Deres ref.: Vår ref.: 2025-04-32418/V352 Dato: 19.10.2026

Prøvesvar til innsendelse mottatt 03.11.2025

Art: Elg
Lokalitet: Rakkestad kommune
Sykehistorie: Elgkalv observert haltende og med rar oppførsel. Avlivet fire dager senere, og kalven har en liten skade på ett av bakbeina. Mor observert.

Obduksjonsrapport:
En elgkalv, kvige, ble mottatt for obduksjon. Dyret veide 51.5 kg, målte 138 cm fra mule til halerot og hadde en brystomkrets på 98 cm. Dødsstivheten var utgått, og det forelå moderate kadaverøse forandringer. Kalven var avmagret, med sparsomt med fett rundt bukorganene, fravær av fett rundt hjertet og i underhuden, samt gelatinøs fettpute i kneleddene. Beinmargen fremsto som matt rød.

Pelsen var brun, og det ble funnet et fåtall flått i huden og et stort antall hjortelusfluer i pelsen.

Dyret var avlivet med skudd gjennom venstre skulderblad, første og andre ribben på venstre side, de fremre lungelappene på begge sider og luftrøret. Det var et skudd gjennom hodet, fra pannen, noe til venstre side for midtlinjen, til høyre underkjevegren.

På utsiden (lateralt) av venstre haseledd manglet det hud, slik at underliggende vev var eksponert. Øverst (proximalt) på innsiden (medialt) av pipa på samme bein var det en hard hevelse. Her var det en skråfraktur i knokkelen med solid kallusdannelse og fibrose i omkringliggende vev. Den venstre popliteale lymfeknuten var noe forstørret. Lymfeknutene i bukloftet og knefoldslymfeknuten hadde mørkegrå tegninger sentralt. Lårbeinet lot seg lett dele med sag, og det kompakte beinvevet målte 2 mm i tykkelse.

I lungene ble det funnet hvite, faste knuter med diameter opptil 1 cm.

I bukhulen var det ca. 100 ml gulgrønn, uklar væske med gule, gelélignende klumper og enkelte fibrintråder. Vomma inneholdt fuktig, sterkt grønnfarget materiale bestående av lange gresstrå og noe kvist, med pH rundt 7. Bladmagen inneholdt mer finfordelt og tørrere materiale. I tynntarmen var innholdet vekselvis sparsomt, lysegult og kremaktig, eller mer rikelig og brunt. I midtre del av tynntarmen ble det funnet en bendelorm som målte flere titalls centimeter. Blindtarmen inneholdt brungrønt, vellingaktig materiale, som gradvis ble fastere gjennom tykktarmen. I bakre del av tykktarmen og i endetarmen var innholdet mykt, brunt og perleformet, med noe klebrig konsistens.

Milten fremsto normal i størrelse, lys rød, matt og tørr på snittflaten. Lever og binyrer var uten anmerkning.

Ved bakteriologisk undersøkelse ble *Paeniclostridium sordellii* påvist i rikelig forekomst i svaber fra milt og bukvæske, og i sparsom forekomst i svaber fra lunge. Det ble påvist uspesifikk, rikelig blandingsflora i venstre knefoldslymfeknute. Det ble ikke påvist bakterier i svaber fra venstre haseledd.

Ved parasittologisk undersøkelse ble det i avføring påvist 420 EPG strongylidetype-egg, 20 EPG *Nematodirus* sp.-

Opplysninger om usikkerhet i kvantitative resultater kan fås ved å ta kontakt med laboratoriet. Resultatene gjelder kun for prøvene i svaret og for prøvene slik de ble mottatt. Svaret må ikke gjengis i utdrag uten skriftlig godkjennelse.

egg, og egg fra bendelormen *Moniezia benedeni*. Det ble også påvist larver av *Elaphostrongylus* sp. og *Dictyocaulus* sp i avføringen. I løpe ble det påvist totalt 4120 rundorm, bestående av *Ostertagia antipini* (61 %), *Spiculopteragia alces*, *Spiculopteragia spiculoptera*, *Ostertagia leptospicularis* og *Ostertagia kolchida*. I tynntarmen ble det påvist *Nematodirus battus* og *Trichostrongylus capricola*, og moderat med *Nematodirella alcidis*. (EPG = egg per gram avføring).

Histologisk undersøkelse av lungevev viste multifokale, peribronkiolære ansamlinger av betennelseceller, hovedsakelig lymfocytter. Det fantes også ansamlinger med betennelsesceller ellers i lungevevet, hvor noen lobuli var fullstendig fortettet. I disse områdene var alveolelumen fylt med betennelsesceller, dominert av makrofager, hvorav enkelte var store og flerkjernede, men også lymfocytter, eosinofile granulocytter og nøytrofile granulocytter. Alveolesepta var fortykket av eosinofile stromale drag (mulig forøkt mengde bindevev eller hyperplasi av glatt muskulatur). Egg- og larvestadier av nematoder fantes i områder med store betennelsesforandringer og i områder med sparsom betennelse.

Diagnoser:
Avmagring
Fraktur i venstre pipe
Lunge: Verminøs pneumoni
Bukhule: Fibrinholdig væskeansamling, mild
Løpe og tynntarm: Bendelorm- og rundorminfestasjon

Kommentar:
Verminøs pneumoni er et vanlig funn hos elg, og er en lokal betennelse forårsaket av rundormer. Hos denne kalven ble det påvist larver av både *Dictyocaulus* sp. (stor lungeorm) og *Elaphostrongylus* sp. (hjernemark) i avføringen. Alvorlige infeksjoner med hjernemark kan gi kliniske tegn på sykdom, både som følge av lungebetennelse og skader forårsaket av parasittens vandringer langs ryggraden. Det ble påvist rikelig forekomst av *Paeniclostridium sordellii* i milt og bukvæske. Bakterien kan forårsake alvorlige infeksjoner hos dyr ved produsere toksiner som blant annet kan føre til at væske lekker ut fra blodkar. Betydningen av bakteriefunnet og væsken i bukhulen er likevel usikker, da spredning av tarmbakterier etter døden også er en mulighet. Parasittbelastningen i løpe og tarm vurderes som moderat, men både frakturen og parasittinfeksjonene kan samlet sett ha bidratt til kalvens avmagring.

Med hilsen

Elise Friis Kvigstad
veterinær, phd
E-post: elise.friis.kvigstad@vetinst.no

DETTE DOKUMENTET ER ELEKTRONISK GODKJENT

Opplysninger om usikkerhet i kvantitative resultater kan fås ved å ta kontakt med laboratoriet. Resultatene gjelder kun for prøvene i svaret og for prøvene slik de ble mottatt. Svaret må ikke gjengis i utdrag uten skriftlig godkjennelse.